

حضرت عباس(ع)، وارث صفات علوی

حضرت عباس علیه السلام به عنوان یکی از فرزندان امیرالمومنین علیه السلام، در همان زمان حضور در کنار پدر، از ایشان صفات و ویژگی‌های ارزشمندی به ارث بردند که کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

حضرت عباس علیه السلام به عنوان یکی از فرزندان امیرالمومنین علیه السلام، در همان زمان حضور در کنار پدر، از ایشان صفات و ویژگی‌های ارزشمندی به ارث بردند که کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

به گزارش خبرنگار مهر، علیرضا خاتم محقق و کارشناس علوم دینی در یادداشتی که در اختیار خبرگزاری مهر قرار داده است به بیان صفات حضرت ابالفضل العباس پرداخته است. حضرت عباس علیه السلام به عنوان یکی از فرزندان امیرالمومنین علیه السلام، در همان مدت کوتاه حضور در کنار پدر، از ایشان صفات و ویژگی‌های ارزشمندی به ارث بردند که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در این نوشته به برخی از آنها اشاره می‌شود.

انسان در حقیقت دو نوع ارث از پدران خود می‌برد. یکی ارث مادی و دیگری ارث معنوی که با اندک تأملی دانسته می‌شود که ارث معنوی به مراتب مهم‌تر است، چرا که ارث مادی فنا پذیر است ولی ارث معنوی، چه مثبت باشد و چه منفی باقی خواهد بود. برخی از پدران خود صفاتی منفی همچون دزدی و دروغ‌گویی و کفر و هلیپ; و برخی صفاتی همچون صداقت و ایمان و گذشت و هلیپ; را ارث می‌برند.

برادری و از خود گذشتگی

فداکاری و جان فشانی حضرت عباس در راه برادر خود، امام حسین علیه السلام آن چنان شهره خاص و عام است که به ضرب المثلی برای برادری حقیقی در عالم، تبدیل شده است. ایشان این ویژگی را از پدر خود به ارث برد که در لیله المبیت و در زمانی که کفار قریش کمر به قتل پیامبر بسته بودند، با فداکاری و از خود گذشتگی بسیار، در بستر پیامبر خوابید و جان خود را فدای برادرش، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله کرد. [۱] این اقدام آن چنان ارزشمند بود که خداوند متعال در ستایش آن، آیه نازل کرد [۲].

باب الحسین علیه السلام

یکی از القاب حضرت عباس علیه السلام، باب الحسین علیه السلام می‌باشد که این صفت را نیز از پدر خود به ارث برد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در منزلت امیرالمومنین علیه السلام فرمودند: «أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلَىٰ بَابُهَا؛ مَنْ شَهِرَ عِلْمَ هَسْتَمِ وَ عَلِيٌّ دَرْبُهَا» [۳] همانگونه که امام علی علیه السلام درب رسیدن به پیامبر است، حضرت عباس علیه السلام نیز درب رسیدن به اباعبدالله الحسین علیه السلام می‌باشد.

عبد صالح

در زیارت حضرت عباس علیه السلام آمده است: «السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ؛ سَلَامٌ بِرِئَاكِ يَا عَبْدَ صَالِحٍ» [۴] که این صفت را نیز از پدر بزرگوارش به ارث برد. قرآن می‌گوید: «وَإِنْ تَطَاهَرَ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ؛ وَ إِنْ تَطَاهَرَ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ؛ وَ إِنْ تَطَاهَرَ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ؛ وَ إِنْ تَطَاهَرَ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ» [۵] در روایات، به صراحت بیان شده است که مقصود از مردان صالح در آیه، وجود مقدس و نورانی امیرالمومنین علی علیه السلام است. [۶]

علم متفاوت

برای کسب علم دو راه وجود دارد: ۱- راه عادی که از طریق مدرسه و معلم به دست می‌آید. ۲- علمی که از طریق عادی به دست نمی‌آید و به صورت اعطایی می‌باشد. علم حضرت عباس علیه السلام از نوع دوم بود که این نوع علم را نیز از پدر به ارث برده است. امیرالمومنین علیه السلام نسبت به فرزند خود فرمودند: «إِنَّ وَلَدِي الْعَبَّاسُ زَقَّ الْعِلْمَ زَقًّا؛ هَمَانَا فَرَزْنِدْمَا عَبَّاسُ دَر كُودَكِي عِلْمٌ أَمْوَخْتٌ وَ بَه سَانِ كِبُوتَرِي كِه بَجَّة خُود رَا آب وَ غُذَا مِي دَهْد، اَيْن كُونَه اَز مَن مَعَارِف رَا فَرَامِي» [۷] علم خود امام نیز از همین سنخ بود. حضرت علی علیه السلام در مسجد، خطاب به مردم فرمودند: «سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَكَ مَنْ سَأَلَكَ» [۸] حضرت در مورد جنس علمشان فرمودند: «هَذَا مَا زَقَّنِي رَسُولُ اللَّهِ زَقًّا؛ اَيْن عِلْم رَا پِيَامِبِر بَه مَن أَمْوَخْت بَه سَان كِبُوتَرِي كِه بَجَّة خُود رَا آب وَ غُذَا مِي دَهْد» [۹]

علمدار لشکر

یکی از عناوین و افتخارات حضرت عباس علیه السلام، علمدار لشکر اسلام بودن، می‌باشد که این عنوان را نیز از پدر به ارث برده

است. در جنگ خیبر، زمانی که هیچ فردی نتوانست قلعه خیبر را فتح کند، پیامبر اسلام فرمودند: «لَاعْطَيْنَ الرَّايَةَ عَدَا رَجُلًا يَجِبُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَيَجِبُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ؛ فردا پرچم را به دست مردی می سپارم که خدا و پیامبرش را دوست دارد و خدا و پیامبرش هم او را دوست دارند.» [۱۰] بعد از آنکه امام پرچم علم اسلام را به دست گرفت با یک حمله، قلعه خیبر را فتح کردند.

پی نوشت

- [۱] بحارالانوار، ج ۱۹، ص ۶۰.
- [۲] سوره بقره، ۲۰۷.
- [۳] المستدرک علی الصحیحین، ج ۳، ص ۱۲۶.
- [۴] مفاتیح الجنان.
- [۵] سوره تحریم، ۴.
- [۶] تأویل الآیات، ج ۲، ص ۶۹۹.
- [۷] ثمرات الأعواد، ج ۱۰، ص ۱۰۵.
- [۸] بصائر الدرجات، ص ۲۶۶.
- [۹] فرائد السمطین، ج ۱، ص ۳۴۱.
- [۱۰] المصنف، ج ۷، ص ۴۹۷.